

DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN
NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

*Wij verzetten een berg met onze hersenen
en een molshoop met onze spierkracht.*

NEDERLAND IN DE 18e EEUW (vervolg)

zie nr. 3, blz. 35-36.

In het staatkundig leven ontwikkelde de samenleving zich tot een oligarchie d.w.z. tot een staat onder het bewind van regeerders uit een paar regenten-geslachten. Het waren dikwijls mannen door het huwelijk onderling verbonden.

Een voorbeeld hiervan is Amsterdam in die eeuw. Als burgemeester van die stad hebben tussen 1696 - 1748 veertig nieuwe functionarissen voor de eerste maal dat hoogste stedelijke ambt bekleed. Allen kwamen - op een enkele uitzondering na - uit drie geslachten en onderling verbonden door het huwelijk.

Van enige invloed van het volk was dan ook geen sprake. En had dit oligarchische bewind maar het heil van het volk gezocht, maar daar leek het niet op. Het was een bewind van eigenbaat.

Heel goed wisten ze de gelden der gemeenschap ten behoeve van zichzelf en van hun kinderen te beheren.

Dit deed zich helaas niet alleen in Amsterdam voor. Het was een kwaal die eigenbaat ten grondslag had. Zo wist de Lochemse burgemeester in 1737 gedaan te krijgen, dat zijn elf-jarig zoontje tot zijn mede-burgemeester benoemd werd.

Ook in andere opzichten kwam het duidelijk uit wie niet tot de regerende kaste behoorde. Het ging niet altijd om financiële of menselijke zwakheid, maar een weloverwogen systeem was het geworden. De beruchte minnelijke schikkingen of contracten van correspondentie, waarbij de heersende families het binnenkomen van outsiders in de ambtelijke sfeer onmogelijk maakten.

Zo in Utrecht waar in 1714 werd besloten: Heden . . . hebben de Heeren met malkander opgericht een onverbreekelijke correspondentie ende een eeuwigdurende vriendschap gesloten enz. enz.

Het college van Wethouders en Raden van de stad Middelburg heeft het klaar gespeeld: Wij zullen altijd weer opnieuw onszelf benoemen, verwach-tende den Zegen . . . enz. enz.

Ieder die dit leest is onwillekeurig verontwaardigd over deze corruptie.

Valt er dan geen ander oordeel te vellen? We moeten niet vergeten dat heel Europa het eigen systeem was toegedaan: „alles voor het volk, niets door het volk”.

Gelukkig, er is ook een kenmerk waar te nemen: namelijk een streven naar verbetering der volksopvoeding.

In de organisatie van het onderwijs moge nog niet dadelijk iets naar voren gekomen zijn, maar men praatte toch over vernieuwing. In 1763 werd een prijsvraag uitgeschreven. In 1781 gaf J.H.Swilders zijn „Vaderlands A-B-boek voor de Nederlandse jeugd” uit. Jan Nieuwenhuizen, de Doopsgezinde predikant, stichtte zijn Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, met haar idealen van lectuurverspreiding en het doen houden van voordrachten. Ook het kerkelijk leven hier te lande vertoont een zelfde karakter. De organisatie functioneerde in hoofdzaak door deputaatschappen. Ten opzichte van de kerkelijke deputaatschappen ging het in de tweede helft der 18e eeuw volkomen in dezelfde fout als met de politieke ambten.

Bij de Evangelieverkondiging was het kenmerk van een tergende breedsprakigheid. Een onbekende Zeeuw schreef op 19 april 1757 aan een redacteur: „Mijn Heer gelieft te weten dat de Godsdienst alhier begint te 8.30 uur 's morgens en ze voortijds eindigden 's voormiddag voor 11 uur en 's middags 1.30 uur en eindigden om 4 uur”. De breedsprakigheid was groot. Hiervan kan nog veel gezegd worden, maar ligt buiten dit opstel.

Aan het slot van dit opstel nog even dit. Wie de geschiedenis van het ontstaan van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, in omstreeks dienzelfden tijd nagaat, ziet niet alleen het „opgesmuktheid”, maar ook een rijkere kant. Alles hield ook in een belofte, de wil tot iets nieuws. Nederland, wat „verbasterd”, toch gelukkig in deugd, geschiktheid en goede zeden.

30 JAAR „CANADA” (door nicht G.Wagenaar te Canada)

Overtocht en Aankomst.

Daar zaten we dan op de „Volendam”. Langzaam zie je je stad, je land uit je gezicht verdwijnen; „Vaarwel mijn dierbaar Vaderland” probeerden we te zingen. En ook het Wilhelmus. Ja, dat was wel even een verdrietig ogenblik. Toch werden we weer gauw afgeleid, je moest op je kinderen passen en we zouden eerst nog naar Le Havre om meer passagiers op te halen. Dat gaf ook weer wat sensatie. Wèl dacht ik bij mezelf: wanneer zal ik het allemaal nu eens wéérzien? Hoe zou m'n achtergebleven broer reageren? Part van een gezin met 9 jongens, blijf je daar in je ééntje achter! Dat heeft hem ook wel wat gedaan, dacht ik. Maar hij kòn niet emigreren omdat z'n a.s. vrouw niet wilde en mijn ene zuster emigreerde niet omdat haar man een goede betrekking had. Dan mòet je ook niet gaan emigreren.

Toen we eenmaal weer zee kozen vanaf Le Havre probeerden we de gedachten aan Nederland van ons af te schuiven. Wat we zo'n hele dag aan boord deden, wéét ik niet meer. Meest op de kinderen passen en hun bezig houden voor 10 dagen. Hoe langer de tocht duurde, hoe meer we gingen beseffen de

enorme afstand tussen Nederland en Canada. Ik heb toen wel eens gedacht: „Wat bezielt ons? Wát, als we onwennig worden? We hebben géén geld om terug te gaan”.

Wij lagen met zo'n 80 vrouwen en onze gezamenlijke kinderen in één ruim 's nachts. De mannen waren apart ondergebracht. Die boften! Ze konden ongestoord slapen, terwijl er bij ons altijd wel één huilde of spelen wilde in plaats van slapen. Naast me lag een vrouw, doodziek. Ze was de dag vóór de afvaart nog ingeënt en werd na een paar dagen zo ziek, dat we er bang van werden.

Sommigen waren zo zeeziek dat ze nergens meer lust in hadden.

Ons gezin heeft daar, op één dag na toen het erg stormde, géén last van gehad. Een moeder van tien kinderen heeft de hele trip lang op een bank aan dek gelegen, zo ziek als een hond. Die man heeft het geweten, dat hij tien kinderen had: hij moest er alléén voor zorgen. Hij mocht in ons ruim komen (de andere mannen niet) om z'n kleintjes in bed te brengen en ze er 's morgens weer uit te halen. Zij gingen richting Alberta, wat dus later nog een lange treinreis voor hun betekende, waar zij toen nog geen erg in hadden. Toch genoten de gezonden wel van de bootreis.

Ik had steeds zo'n angst dat de kinderen overboord zouden vallen en probeerde ze nooit uit het oog te verliezen. Eens waren de 2 oudsten zoek en ik dacht: „daar heb je het al . . .”. Wat een opluchting toen ze gevonden werden. Op de boot misten we wel erg de gelegenheid om eens wat kleren uit te wassen. Het was toen nog niet zo als nu dat je een bende kleren had. Eén vrouw had zeepoeder bij zich en wij in de gootsteen wat ondergoed wassen, wat we ergens aan dek aan een stuk touw te drogen hingen. Wat overigens niet mocht van de kapitein. Het was natuurlijk ook geen gezicht, maar wat moesten we? Een „Hoera” ging op toen we eindelijk land in zicht kregen. Het was te overzien!

We gingen in de stad Quebec aan land. De baby's en kleuters werden direct opgevangen door verpleegsters. Ze werden lekker gewassen en gevoerd. De moeder, die 10 dagen op een bank gelegen had, kwam van boord af strompe-len en begon te huilen toen ze hoorde dat ze nú 4 dagen in de trein moest met haar tiental.

Gezégende vliegtuigen, die ons nu in zeven uren naar Amsterdam vliegen!

Wij hadden een paar uren tijd om Quebec te bekijken voor we op de trein naar Chatham moesten. Men spreekt daar Frans.

We gingen om 4 uur 's zaterdagsmiddags op de trein en arriveerden 2 uur 's zondagsmiddags in Chatham (Ontario). We waren onbeschrijflijk vuil, de trein was roetzwart van binnen en we konden ons alleen een beetje wassen in de W.C. in een héél klein basin.

Maar er stonden, behalve heit en mem, 8 broers en zusters met hun mannen of vrouwen en nog een paar neven en nichten ons op te wachten op het station, dat was wat. Wij waren thuis!

FAMILIEBERICHTEN

Love is beautiful simply by being what it is.

They have experienced love . . . in Christ, their families and friends, and now a new love in each other.

Mr. and Mrs. Glenn Parker invite you to share with them when their daughter **Theresa Nadine** and **Mr. Henry C. Nydam** are united in marriage on Saturday, August fifteenth nineteen hundred and eighty-one at three o'clock Christian Reformed Church, 1397 Swantown Road, Oak Harbor, Washington.

16 september 1981 trouwden in het Gemeentehuis „Crackstate” Heerenveen **Loekie Wijnia** met **Jan de Boer**. Nieuwebrug 76, Heerenveen.

Jaring Attema en **Geeske Nijdam** laten u, mede namens wederzijdse ouders, weten dat zij gaan trouwen D.V. woensdag 2 september 1981 om 14.00 uur in het gemeentehuis van Wymbritseradeel te Sneek.

Ons huwelijk wordt kerkelijk bevestigd en ingezegend om 15.15 uur in de Gereformeerde kerk te Woudsend, door ds. J.W.C. Vonhof.

Ons nieuw adres wordt: Amaliastraat 62, Sneek.

God heeft aan ons toevertrouwd een dochter **Elisabeth Maaïke**. We noemen haar Marlies. Wiebe en Hinke de Jong-Nijdam.

Marlies werd 2 juli 1981 geboren en mocht op 29 augustus bij ons komen wonen a.d. Reafinne 25, 8614 AH Oudega (W.).

Dankbaar en blij zijn wij met de geboorte van ons dochttertje en zusje **Jelly**. Fokke Louwsma, Baukje Louwsma-Wijnja, Roland en Wendy. Nijland, 24 augustus 1981, Tramstraat 17.

Vrijdag 7 augustus 1981 is het 25 jaar geleden dat onze ouders en groot-ouders **Watte Bruinsma** en **Hieke Bruinsma-Wijnia** in het huwelijksbootje zijn gestapt.

Daar het bootje nog steeds vaart, is dit wel een feestje waard. Zij die met hen dit heuglijke feit willen vieren, nodigen wij uit het feest te komen opsieren. Mariënpoort 8, Bolsward.

Donderdag 13 augustus 1981 was het 45 jaar geleden dat **Arnoldus de Hoop** en **Geeltje Winia** in het huwelijk zijn getreden. De Tsjotter 9, Joure.

Zacht en kalm is van ons heengegaan, onze lieve moeder, groot- en overgrootmoeder **Berendina Nijdam** in de ouderdom van 88 jaar, sinds 6 november 1926 weduwe van Jacob Veenhuis.

Paterswolde, 31 juli 1981, Hoofdweg 199.

Na een ernstige ziekte is van ons heengegaan in de hoop op het eeuwige leven onze zuster, schoonzuster en tante **Joukje Hoekstra-Nijdam**, echtgenote van E.Hoekstra, op de leeftijd van 71 jaar na een gelukkige echtvereniging van bijna 25 jaar. Sterke de Heere haar man op zijn hoge leeftijd.

Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid, Hebr. 13:8.

Hoorn: J. de Vries-Nijdam, 3 augustus 1981.

Laat ons toch vallen in de hand des Heren, want Zijn barmhartigheid is groot.

Heden heeft de Here toch nog onverwacht van ons weggenomen mijn innig geliefde man en onze lieve vader en pake **Pier Wijnja** in de ouderdom van 70 jaar, na een gelukkige echtvereniging van 41 jaar. Sneek, 9 augustus 1981, Prinsengracht 8. J.Wijnja-Bakker. Geen bloemen.

16 september 1981 overleed in de ouderdom van bijna 89 jaar **Johannes J.Fleer** te Wollega, sedert 1978 weduwnaar van Anna M.Froklage. Corr.adres: Spanga, Nieuwe Weg 9.

Het is voorbij, je hebt de strijd gestreden. Je hebt het als een moedig mens gedaan. Geen mens zal weten wat je hebt geleden. Niemand zal weten wat je hebt doorstaan. Na een liefdevolle verzorging in „Nieuw Berkendael” is, toch nog onverwacht, van ons heengegaan onze lieve, zorgzame Pake **Luitzen Nijdam** op de leeftijd van 68 jaar. 's-Gravenhage: J.Nijdam-Slager.

19 september 1981. Meppelweg 825, 2544 AW 's-Gravenhage.

In vrede ontslapen onze lieve vader, groot- en overgrootvader **Tjerk Jochums Wijnia** in de ouderdom van 91 jaar, sedert 2 mei 1971 weduwnaar van Trijntje Heeringa. „*Vaste rots van mijn behoud*”.

20 september 1981. Westerein 25, 8842 LA Welsrijp. Franeker: A. van der Pol-Wijnia.

NOG IETS MEER OVER ZILVERMEEUWEN EN GROTE STERN

Jan Tanis - Villecroze

(vervolg van blz. 53-54, nr. 4)

Dat werd dan ook op vele manieren geprobeerd. Men schoot volwassen meeuwen af, raapte de eieren, of behandelde die met de gifspuit of dunne olie (waardoor embryo's zich niet meer kunnen ontwikkelen) en verspreidde arsenicum op vuilnisbelten waar veel Zilvermeeuwen kwamen. In het begin leken deze akties succes te hebben, maar al spoedig daarna bleek wat een geduchte tegenstander de Zilvermeeuw was. Zijn aanpassingsvermogen bleek zo groot dat hij in de kortste keren in staat bleek de uitgedunde gelederen weer op te vullen met van andere plaatsen afkomstige vogels.

Als er plaatsen openvallen gaan er gewoon méér meeuwen tot broeden over en vullen zo de hiaten op. En tot nu toe heeft men geen kans gezien de groeiende meeuwenstroom af te dammen.

Een schrill contrast hiermee vormt de **Grote Stern**. Bezoekers van de Waddeneilanden kunnen zich vaak verlustigen in het observeren van deze sierlijke vogels, wanneer zij op de Noordzee aan het vissen zijn. Ze duiken dan plotseling behendig het water in en komen weer naar boven met een zandspiering die ze naar de kolonie op Griend vervoeren om daar aan hun jongen te voeren. De Grote Stern is van nature een vogel die zich niet sterk aan een vaste broedplaats bindt. Dat wil zeggen dat hij bij tegenslagen als slecht weer of rustverstoring al gauw geneigd is zijn hele kolonie te ontruimen om het elders opnieuw te proberen. Dat kan in zijn nadeel zijn, want lang niet altijd lukt het hem een nieuwe broedplaats te vinden die aan zijn eisen voldoet en dat betekent een mislukt seizoen, waarin geen nieuwe jongen worden voortgebracht, natuurlijk ten koste van de populatie als geheel. Daarbij komt dat de voedsellijst van de Grote Stern, in tegenstelling tot die van de allesetende Zilvermeeuw, erg beperkt is: enkele vissoorten (bij ons vooral die zandspiering), wat wormen en schelpdieren. Ook zijn vismethode is kwetsbaar. Wanneer hem het ongeluk treft een langdurige stormachtige periode mee te maken in de tijd dat de opgroeiende jongen veel voedsel nodig hebben, faalt de visvangst doordat hij zijn prooidieren niet kan lokaliseren in het woelige water. Het gevolg is dan dat zeer veel jonge vogels door de honger omkomen. Deze factoren tekenen de trieste geschiedenis van de Grote Sternkolonie in ons land over de laatste twee decennia. Voorheen waren er tienduizenden broedparen, waarvan één der oudste (Schouwse Inlagen) er in mijn jeugd zeker 4000 herbergde. Na de stormramp van 1953 bleef er van deze kolonie - die voorheen al door de inundatie tijdens de Tweede Wereldoorlog was aangetast - vrijwel niets over, ofschoon er in 1957 weer een vestiging was van circa 1000 paren. Een nog grotere catastrofe was beschoren aan de prachtige kolonie van het natuurreservaat De Beer. Dit deel van de Maasvlakte was vroeger een paradijs voor kustvogels en de Grote Stern bracht het hier in de vijftiger jaren tot een kolonie van in totaal 11.000 nesten. In een tijdsbestek van acht jaar (1956-1964) werd dit ideale terrein echter opgeslokt door havenwerken en de industriële expansiedrift van de Europoortprogrammeurs. Er bleef toen nog één voornamelijk broedplaats voor deze sterns over en wel het kleine eiland Griend in de Waddenzee, waar in de glorie tijd wel 10.000 paren nestelden. Daar zaten ze echter allermest veilig, want als gevolg van de hogere vloedensinds de afsluiting van de Zuiderzee (1932) stond Griend bloot aan sterke afslag en dreigde zelfs herhaaldelijk volledig weggespoeld te worden. Door samenwerking van Natuurmonumenten en Waterstaat werden in 1958 en 1973 nieuwe schoorwallen ter versterking opgeworpen, die het voortbestaan van het nu nog slechts 20 ha. grote eilandje tenminste weer voor enige tijd verzekerd hebben.

Maar in 1965 werd de Grote Stern hier slachtoffer van een nieuwe ramp, waardoor het broedbestand binnen enkele jaren zou teruglopen tot nauwelijks 500 paren. Het bleek dat embryo's en kuikens massaal stierven en een onderzoek wees uit dat dit te wijten was aan een ongehoord hoog gehalte aan ge-chloreerde koolwaterstoffen in de voornaamste prooidieren zandspiering, sprot en jonge haring. Deze stoffen waren voornamelijk insecticiden, zoals dieldrin en teledrin, geloosd bij Europoort en door de vloedstromen naar de foeragegebieden van de sterns in de Noordzee vervoerd. Toen deze vorm van chemische verontreiniging verboden werd begon de kolonie zich te herstellen, zij het dan ook uiterst langzaam. En we zijn na al die tegenslagen blij dat deze vestiging nu weer ruim 6000 paren telt, al is hiermee geenszins gezegd dat dit het happy end van de historie is.

Met deze twee voorbeelden van de drieste Zilvermeeuw en de kwetsbare Grote Stern heb ik aangetoond hoe verschillend diersoorten op uitwendige invloeden kunnen reageren. Het is algemeen bekend dat vooral door menselijke heerszucht en egoïsme tegenover elke soort die het goed gaat wel tien te vinden zijn die in de verdrukking komen. Intensivering van maatregelen tot bescherming van gevoelige soorten en een goed beheer van hun natuurlijke leefmilieu is dan ook meer dan ooit geboden. Wie de relaties tussen de kwaliteiten van het milieu en de betekenis daarvan voor onszelf bestudeert zal vroeg of laat tot de ontdekking komen dat ook ons voortbestaan op het spel staat.

- * -

Een uitspraak van Jan Ligthart, bovenmeester van een volksschool.
„Wij zijn maar niet losse individuen, zonder enig verband met vorige geslachten, opdoemend uit den nacht der tijden.
Evenals wij op allerlei wijzen met den tijdgenoot verbonden zijn, hebben we ook ons verleden: ons eigen verleden in onze voorouders.”

- * -

Uit het doopboek van Lekkerkerk:

23 Februari 1716. Gedoopt Willemeyntie.

De Vader van dit kind is enige maanden te voorden vermoord van seker perzoon die nog drie mans- en twee vrouwsperzonen had vermoord, waarover alhier levendig is geraaiabraakt.

- * -

HOE WAS HET VROEGER?

Was het weleer, ik denk daarbij aan honderd jaar geleden, wel zo goed? Voor een tientje per week kon men zich ruimschoots voeden, maar het merendeel van de bevolking kon nog geen tientje per week verdienen en daarvan moest niet alleen het eten maar ook al het andere betaald worden. Een avondje uit was er bepaald niet bij.

Men zwoegde en ploeterde van de vroege morgen tot de late avond, zelfs kinderen werkten mee, dikwijls 15 uren per dag! Daarbij kwam nog de allerbe-labberdste woonruimte, ondervoeding, ziekten, noem maar op. Menigeen zocht in de drank zijn troost, wat de toestand nog verergerde. Slechts een enkeling blonk boven de massa uit, om maar eentje te noemen JAN LIGT-HART, waarvan in dit orgaan een uitspraak voorkomt, wat op onze familie-vereniging bijzonder van toepassing is.

Zijn vader had een grutterswinkel in de Amsterdamse Jordaan, die evenals menig ander winkelier veel moeite had zich als zodanig te handhaven. Geen wonder dat er toentertijd veel gebedeld en veel gestolen werd. Men moest ontzettend zuinig leven. Allerlei ziekten als cholera, TBC enz. kregen vat op de uitgehongerde massa. Bij epidemieën werden destijds zij het slachtoffer vanwege de mindere weerstand. De gemiddelde levensduur van de mannen was 33 en die van de vrouwen 36 jaar.

De „Hannekemaaiers”, die vanuit het Oosten naar hier kwamen om bij de boeren te werken, werden indertijd met schele ogen aangekeken, maar uitein-delijk waren toch zij het, die hier grote zaken begonnen op te richten. De katholieken zagen blijkbaar wel wat in deze gastarbeiders en staken geld in hun textielaffaires, waardoor grote en weidse gebouwen verrezen als Bren-ninkmeijer, Voss, Lampe, Peek & Cloppenburg etc. etc. Vanzelfsprekend wekte dit naijver op, waardoor ook niet-katholieken zich met hartstocht op een ander terrein begaven, waarvan het succes in den beginne minder snel van de grond kwam.

Zo waren er bijvoorbeeld Anton Jurgens en Simon van der Bergh, die beiden margarine fabriceerden en elkaar bijzonder fel bestreden.

Uit mijn prille jeugd weet ik me nog een voorval te herinneren, waarvan ik als kind geen bal snapte. Mijn vader werd namelijk benaderd door een „con-current” van Anton Jurgens een margarine te pousseren, genaamd: „Sanella”. Hierbij werd fraai aardewerk kado gedaan. Ik hoor het mijn vader nog zeg-gen: „Het steengoed heeft meer waarde, dan het produkt wat ik verkoop”. Bij een tentoonstelling in de Prinsentuin te Harlingen trakteerde hij de bezoek-ers op poffertjes, gebakken in of met Sanella. Kortom: al zijn klanten in Friesland en op de eilanden spaarden ontzettend veel serviezen bij elkaar, maar of iedereen de margarine opat werd door mijn vader betwijfeld. Zijn omzet op dit gebied was van dien aard, dat hij werd uitgenodigd de fabrieken in Aken te bezichtigen. Dit werd dan zijn eerste en enige buitenlandse reis,

waarover hij meer kon vertellen dan door iemand die de gehele wereld bereisd had. Vakantie was er in die tijd niet bij. Toen hij in de wachtkamer moest wachten totdat hij bij de Direktie ontboden werd, ging hij op zoek naar een bepaalde gelegenheid en opende een deur met opschrift „ZUTRITT VERBODEN!” en ontwaarde tot zijn stomme verbazing een gebrandschilderd raam van Anton Jurgens, de margarine-fabrikant, die hij zo intens beconcurrereerd had. Tableau . . . !

C.S.

GENEALOGIE

Alvorens de tiende generatie van onze familie te vervolgen eerst enkele aanvullingen op hetgeen in de vorige Tynges nr. 4 gepubliceerd werd. In de eerste plaats gaat dan mijn bijzondere dank uit aan neef Pier Hilles Nijdam te Gorinchem, die mij op enkele onvolkomenheden attent maakte. Dit betrof namelijk de drie kinderen van: HILLE CORNELIS PIERS NIJDAM EN TRIJNTJE MUSCH, welke ik in deel V van het Nijdamstra-Boek (pag. 504) heb vermeld. Ik meen mij te herinneren indertijd te Castricum eens mijn licht te hebben opgestoken, maar bij dit bezoek blijkt de gastvrouw er wat summier afgekomen te zijn, zodat ik nu, dank zij haar broer, de volledige gegevens kan bekendmaken.

De eerstgeborene was:

— 1977 — RUURDTJE HILLES NIJDAM, geb. 15.05.1897 te Wolvega. Zij huwde 11.01.1924 aldaar met SYTSE ANNES DE GROOT, scheepswerktuigkundige K.P.M., zoon van Anne Sytses de Groot en Janke Martens Wouwenaar. Haar man overleed 21.11.1979 te Wolvega.

Er waren geen nakomelingen.

Volledigheidshalve laat ik de gegevens betreffende beide broers volgen:

— X — 1978 — PIER HILLES NIJDAM, geb. 30.09.1903 te Wolvega, van beroep technisch beambte, huwde 2.06.1937 te Gorinchem met NEELTJE WILLEMS ROEST, geb. 22.08.1909 te Gorinchem, dochter van Willem Willems Roest en Lena Cornelisdr. Kool.

Kinderen:

HILLE KORNELIS PIERS geb. 3.11.1941 te Laren (N.H.), volgt.

WILLEM PIERS geb. 21.06.1944 te Gorinchem, volgt.

— X — 1979 — JACOB KLAAS HILLES NIJDAM, geb. 21.04.1909 te Wolvega, van beroep scheepswerktuigkundige K.P.M., huwde 10.06.1937 te Batavia met WILHELMINA WILLEMS LEMMERS, geb. 21.10.1907 te Djakarta, dochter van Willem Lemmers en Mas Adjeng Sopinah.

Eén zoon:

RUURD JACOB JACOBS geb. 31.08.1947 te Gorinchem, volgt.

KINDEREN VAN SIJBREN HOTZES NIJDAM EN REINOUW SIEBRENS REITSMA

SIJBREN HOTZES NIJDAM was van beroep zeeman en voer bij de Grote Zeilvaart. Hij leed schipbreuk in de Golf van Biskaje. Zijn weduwe werd toen benoemd tot konciërge van het Gemeentehuis van Workum. Zij bleef achter met drie dochters Pietje, Lamkje en Botje en twee zoons Siebren en Hotze. PIETJE NIJDAM trouwde op 26-jarige leeftijd te Workum (9.08.1890) met de 29-jarige KLAAS VENEMA, zoon van Fokke Klazes Veenema en Tietje Hotzes van der Knoop.

LAMKJE NIJDAM trouwde op 24-jarige leeftijd te Workum (3.11.1888) met de 27-jarige SIETSE TUINSTRA, veldwachter van beroep, wonende te Winterswijk en zoon van Hendrik Tuinstra en Trijntje Kalksma.

– X – 1982 – SIEBREN SYBRENS NIJDAM, geb. 26.10.1865 te Workum, Huwde ? te ? JELTJE VENEMA, geb. 13.07.1868 te Workum.

Kinderen:

SIEBREN SIEBRENS

geb. ? te Amsterdam.

TIETJE

geb. ? te Amsterdam, gehuwd met ene SPAR-REBOOM!

Van BOTJE en HOTZE is mij tot op heden nog niets bekend.

Een schrijven aan laatstgenoemde dochter TIETJE (voorheen wonende aan de Blankerstraat 4 II Rood te Amsterdam) kwam als onbestelbaar terug. Wie kan mij hieromtrent nader inlichten???

Aanvulling op:

– X – 1995 – JOHANNES TAEKES NIJDAM, geb. 11.02.1868 te IJlst, van beroep schavenmakersknecht, trouwde 10.05.1891 aldaar met: KLARA FEENSTRA, dochter van Pieter Feenstra en Ynskje de Jong.

KINDEREN VAN HINNE BOTES NIJDAM EN SJIEUWKJEN IJDES COENGA

– X – 2006 – IJDE HINNES NIJDAM, geb. 16.06.1869 te Oosthem, van beroep slager, trouwde 19.06.1892 aldaar met HIEKE HENDRIKS MINKE-MA, geb. 20.12.1869 te IJLST, dochter van Hendrik Minkema en Jeltje Spoelstra.

Kinderen:

JELTJE

geb. 7.06.1893 te Oosthem,

SJIEUWKJEN

geb. 23.11.1895 te Harlingen,

REGINA

geb. 18.12.1897 te Amsterdam,

HENDRIKA

geb. 3.07.1902 te Amsterdam.

HINNE YDES

geb. 3.12.1906 te ?

Het gezin vertrok 18.05.1906 vanuit Sneek naar Duitsland.

— X — 2007 — BOTE HINNES NIJDAM, geb. 13.08.1871 te Oosthem, overl. 24.09.1947 te Amsterdam, van beroep: koemelker, huwde 25.08.1895 te Sneek met: TRIJNTJE DE GROOT, geb. 28.11.1876 te Loënga, overl. ? te Amsterdam, dochter van Gerben Hemmes de Groot en Aukjen Hanses Wiersma. Dit gezin vertrok 26.03.1897 vanuit Sneek naar Amsterdamen vandaar op 28.12.1912 naar Nieuwer Amstel.

Kinderen:

ANTJE	geb. 3.06.1896 te Sneek.
HINNE BOTES	geb. 28.08.1897 te Amsterdam, overl. 31.12.1897 aldaar.
HINNE BOTES	geb. 8.02.1899 te Amsterdam, volgt.
SJIEUWKJEN	geb. 3.04.1901 te Amsterdam.
GEERTRUIDA	geb. 7.12.1903 te Amsterdam.
TRIJNTJE	geb. 25.05.1906 te Amsterdam.
BOTJE	geb. 20.10.1908 te Amsterdam.
JELTJE	geb. 16.05.1910 te Amsterdam.
YDE BOTES	geb. 13.08.1912 te Amsterdam, volgt.

Voornoemde BOTE HINNES NIJDAM hertrouwde met JANS BAKKER. Uit dit huwelijk nog twee kinderen, n.l. JANS en BOTE.

KINDEREN VAN KLAAS TJEERDS NIJDAM EN SIEBREGJE BAKKER

— X — 2011 — TJEERD KLAZES NIJDAM, geb. 14.12.1873 te Heeg, overl. 6.01.1948 te Sneek, van beroep: schipper, nadien broodventer, huwde 10.05.1900 in Haskerland met: METJE JANS KELDERHUIS, geb. 8.01.1876 te Luinjeberd, overl. 21.10.1937 te Sneek, dochter van Jan Hendriks Kelderhuis en Jantje Wiegers Woudstra.

Eén zoon:

KLAAS TJEERDS geb. 10.06.1901 te Sneek, volgt.

— X — 2018 — ANTHOON KLAZES NIJDAM, geb. 26.05.1886 te Heeg, overl. 9.02.1970 te Sneek, huwde 20.05.1911 te Sneek met: SAAPKE VISSER, geb. 28.01.1887 te Parrega, dochter van Jan Visser en Antje Hospes.

Kinderen:

ANTJE	geb. 17.07.1912 te Sneek, overl. 14.04.1916 aldaar.
KLAAS	geb. 21.10.1914 te Sneek, overl. 16.07.1918 aldaar.
JAN	geb. 9.01.1917 te Sneek, overl. 10.10.1943 aldaar.
ANTJE	geb. 7.04.1918 te Sneek, huwde 19.08.1939 te

KLAAS TJEERD
TJEERD
SIEBRIG

Sneek met PIETER SIJMEN VAN DIJK, geb. 23.12.1913 te IJsbrechtum, machinist Zuivelfabriek, zoon van Willem Pieter van Dijk en Tietje Reuis Jenke.
geb. 14.12.1920 te Sneek, touwslager (ongeh.).
geb. 20.04.1923 te Sneek, volgt.
geb. 17.12.1924 te Sneek, huwde 25.05.1954 te Sneek met JACOB HAAGSMA, geb. 14.11.1928 te Burgwerd, kaasmaker, zoon van Hessel Haagsma en Sjoukje Haagsma.

KINDEREN VAN THOMAS TJEERDS NIJDAM EN TJEERDTJE ZULT

— X — 2020 — TJEERD THOMAS NIJDAM, geb. 1.03.1878 te IJlst, overl. 23.01.1959 te Amsterdam, van beroep: brandmeester, huwde 5.06.1902 te Gorredijk met 1) JOHANNA TOBINA LAMERUS, geb. 21.11.1877 te Gorredijk, overl. 8.04.1912 te Amsterdam, dochter van Hendrik Simons Lamerus en Catharina Elizes Compaan. Op 12.05.1915 trouwde hij te Nieuwe Pekela met 2) CATHARINA MULDER, geb. 19.11.1876 te Nieuwe Pekela, overl. 10.02.1958 te Amsterdam.

Kinderen:

Uit het 1e huwelijk:

THOMAS TJEERDS
HENDRIK TJEERDS
WILLEM TJEERDS

geb. 22.03.1903 te Amsterdam, volgt.
geb. 28.12.1904 te Amsterdam, volgt.
geb. 11.01.1907 te Amsterdam, volgt.

Uit het 2e huwelijk:

CATHARINA

geb. 7.07.1917 te Amsterdam, huwde JOHANNES BUYS, geb. 15.07.1912 te Amsterdam, van beroep fijn bankwerker, zoon van Hermanus Buys en Johanna Rensje Leertouwer.

— X — 2021 — WILLEM THOMAS NIJDAM, geb. 12.12.1879 te Sloten (Fr.), overl. 5.09.1969 gemeente Vinkeveen/Waverveen, brandmeester te Amsterdam, trouwde 6.05.1903 te Amsterdam met CORNELISKE KOOTJE, geb. 30.11.1878 te Haskerdijken, overl. 4.07.1958 te Weesperkarspel, dochter van Rienk Kootje en Boukje Boonstra.

Kinderen:

BOUKJE

geb. 5.02.1904 te Amsterdam, huwde LEO BONNEMA, geb. 12.01.1898 te Franeker, van beroep gymnastiek-leraar.

THOMAS WILLEMS

geb. 14.07.1909 te Amsterdam, overl. 17.06.1926 aldaar.

— X — 2024 — JELTE THOMAS NIJDAM, geb. 18.09.1888 te Gorredijk, overl. 15.07.1980 te Almelo, van beroep koopman, huwde 20.11.1912 te Gorredijk met JANTJE KNIEZENBURG, geb. 15.05.1886 te Noordwolde, overl. 30.05.1956 te Almelo, dochter van mandenmaker/rietvlechter Johannes Lodewijk Kniezenburg en Wijbegje Landkroon.

Kinderen:

TJEERDJJE

geb. 11.07.1913 te Gorredijk, huwde ene JAN KOK, die in 1945 door oorlogsgeweld omkwam. Later hertrouwde zij met ene LUTEN.

JOHANNES LODEWIJK

geb. 28.07.1914 te Gorredijk, volgt.

WIJBEGJE

geb. 14.09.1916 te Gorredijk, trouwde 14.06.1941 te Almelo met KASPARIUS HARMANNES OLING, geb. 9.12.1910 te Zwolle, van beroep: musicus, zoon van Harmannes Hinderikus Oling en Johanna Hillegonda Grol.

KLASKE

geb. 7.11.1921 te Lippenhuizen, trouwde 12.12.1946 te Almelo met HUBERTUS FRANS SMITS, geb. 21.01.1918 te Almelo, zoon van

Hubertus Frans Smits en Geziena van den Ham.

THOMAS JELTES

geb. 8.07.1925 te Lippenhuizen, volgt.

— X — 2027 — KLAAS THOMAS NIJDAM, geb. 10.04.1895 te Gorredijk, van beroep brigadier van politie van Amsterdam (gepensioneerd), huwde 23.03.1922 te Amsterdam met JITSCHJE ZIJLSTRA, geb. 24.05.1898 te Amsterdam, overl. 13.11.1970 te Oudemirdum (Fr.), dochter van Jan Zijlstra (geb. 14.09.1869 te Baard) en Stijntje G.Westra (geb. 15.10.1869 te Bergum).

Kinderen:

STIENTJE

geb. 21.02.1923 te Amsterdam, huwde 13.09.1945 CORNELIS GAASTRA, geb. 21.03.1919 te Amsterdam.

TJEERDJJE

geb. 5.10.1927 te Amsterdam, huwde 7.08.1952 JAN SNIPPE, geb. 11.09.1922 te Vollenhove.

C.v.d.S.

HERFST

De nazomer bracht nog een paar mooie zonnige dagen. De mist, die 's nachts nogal erg was, was in de morgen al niet meer hinderlijk. Maar na die paar dagen hadden we meteen de zomer gehad en zaten we plotseling in de herfst, met wind en regen. Het blijft donker, ook overdag. De nacht is zo zwart, de bomen zijn zwart als roet. De regen sloeg neer. Wat gebeurt er nu? Plotseling een blauwe steekvlam van de bliksem. Het bleef niet meer bij regen, maar dikke hagelstenen vielen neer. Alles was in beroering. Er was in de natuur evenveel beroering als in mijn eigen hart. De nachtrust werd nu en dan wreed verstoord. Toen ik 's morgens wakker werd, was de storm uitgewoed. De maan hing edelstenen in de dennen. De lucht was schoon gewassen en ik zag sterren. Toen ik opstond zag ik dat m'n fiets, een paar stoelen en een tafel, die buiten stonden, omgewaaid waren. Maar de heide! We hadden een zware nacht gehad, de heide en ik. Hoe lieflijk was het verder die dag. Is het ergens op de wereld zo stil als hier? Is dit de herfst? Of is het de dood van de winter al. Een emmer rammelt ergens. Heel in de verte bokt een kar over het wagenspoor. In het bijzonder bekeek ik deze morgen de bomen. Ik ging ze haast als mensen zien. De spinnewebben lagen als grote witte plakaten op de heidestruiken. De vliegen vlogen er zich dood in. Vanwaar kwam gisteren toch die storm, de bliksem? Als men op zo'n ochtend, alles wat er te zien is op de heide, goed in 't gezicht gekeken heeft, dan komen de vragen. Je huivert. Je voelt je klein naast zulk een ontzaglijk grote macht. Je hart slaat als een doek in de wind. Je voelt dat nevels in je ziel zich verleggen. Ik heb die dag nog een fazant gezien, die tussen het aardappelloof voor het kleine witte huisje zat en ik heb deze een poosje gezelschap gehouden. Ik sta een tijdlang stil op een landweg en leun tegen 't kleine witte hek. Ik verwacht . . . ik verwacht hier alle wonderen der natuur. Achter de heide ligt de spoorlijn en op een bepaald punt van het traject kan men de toppen van de bomen zien en een bonte strook laag hout of een kleine weide. Maar meestal voert mijn weg langs het heidepad en sta ik soms lang stil en geniet van de grootsheid der natuur. Ik luister naar het ruisen in de bomen, ik ken het geluid dat de wind in de takken maakt, ik weet welke vogels vóór de zon ontwaken en vind nesten van een wielewaal en van de lijster. Als ik dan eindelijk thuis kom, dan loop ik heel zacht, als gingen mijn voeten over naalden van de sparrebomen en gun me een blik in mijn eigen hart. In mijn gedachten loop ik om het witte huisje heen.. Ik loop langzaam en sta dikwijls stil. Een mensenhart loopt veel langzamer dan voeten gaan. Onhoorbaar loop ik door de smalle heidepadjes. Ik hoor de stormnacht loeien. En dan sta ik stil bij het hol van een veldmuis, die zijn verblijf hield onder een steen en boomwortel op zijn weg naar een kleine moestuin. De nachtvogels zingen me 's morgens wakker en wanneer de zon op komt zwijgen ze weer. Zo is het met de mens ook, de mens die verlangt zingt, en wie de taal der natuur wil leren, moet leren verlangen.

Voorzitter:

T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden.
telefoon 05100-22167

Secretaris-penningmeester:

C. v.d. Schoot Azn., Heerenhage 205,
8446 DE Heerenveen,
telefoon 05130-24792.

LEDEN

H. Nijdam-Smit

Boerhaavelaan 113, 9728LK
Groningen, tel. 050 253701.

K. Nijdam

Talmahiem, Kamer 15, 8561 DE
Balk, tel. 05140 3033.

W. Wijnia

Angelsloërdijk 225, Statenhoek,
7824 AH Emmen, tel. 05910-22068.

J. de Vries-Draaisma

Joh. Winklerwei 445, 8915 EZ
Leeuwarden, tel. 05100 22621.

POSTREKENING

82 67 24

REKENING RABOBANK

gironummer 81 46 57.
rekeningnummer 32.64.65.308,
beide ten name van Penningmees-
ter Nijdamstra Stichting te
Heerenveen.

FAMILIEBLAD

"DE NIJDAMSTRA-TYNGE".
lid/abonnee f. 16,- per jaar.
(Vóór 31 maart betalen.) Half-
jaarlijks f. 8,- mits betaling
plaats vindt vóór 31 januari/juli.
Donateurs/leden f. 8,- per jaar.
Dezelfde voorwaarden als hierbo-
ven vermeld.

REDAKTIE

T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR AAN: Coornhert-
straat 12, 8913 HK Leeuwarden. (zo mogelijk opgave van nieuw adres.)